

УДК: 338.43(4-672EU)

Biblid 1451-3188, 22 (2023)

Год XXII, бр. 81-82, стр. 147-166

Изворни научни рад

Рад примљен 30. 1. 2023. године

Рад одобрен 20. 2. 2023. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iipe_ez.2023.22.81_82.9

УРЕДБА О ФИНАНСИРАЊУ, УПРАВЉАЊУ И ПРАЋЕЊУ ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

*Душан ДАБОВИЋ**

Апстракт: У раду се анализирају одредбе Уредбе број 2021/2116 о финансирању, управљању и праћењу Заједничке пољопривредне политике Европске уније (ЕУ), из децембра 2021. године. Након уводних разматрања, кроз употребу адекватне правне и статистичке методологије аутор је анализирао садржај Уредбе који обухвата регулативу о финансирању, управљању и праћењу Заједничке пољопривредне политике, а која се односи конкретно на управљачка тела, начин управљања фондовима, поравнавање рачуна, повраћај средстава, систем контрола и казни, и друге важне области. Аутор се у раду осврће и на одредбе Закона о пољопривреди и руралном развоју и Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју који уређују питања из надлежности ове Уредбе. С обзиром на то да Уредба нема ограничену важност, аутор сматра да је због повезаности са буџетом ЕУ предвиђено да се Уредба примењује закључно до краја 2027. године. Узимајући у обзир ову околност, аутор закључује да би након истека важности Стратегије у области пољопривреде и руралног развоја – 2024. године – Република Србија требало да усвоји нову Стратегију у овој области за дугорочни период (од 2025–2035. године), и у том периоду би домаће законодавство било у целости хармонизовано са одредбама предметне Уредбе.

Кључне речи: Европска унија, Уредба, Заједничка пољопривредна политика, финансирање, управљање, праћење.

* Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

E-mail: dusan.dabovic@minpolj.gov.rs

1) УВОД

Уредба ЕУ 2021/2116 о финансирању, управљању и праћењу Заједничке пољопривредне политике (ЗПП), донета је у децембру 2021. године, заједно са Уредбом ЕУ 2021/2115 и Уредбом ЕУ 2021/2117.¹ Предметна Уредба почела је да се примењује, као и друге две наведене Уредбе, почев од 1. јануара 2023. године. Током свог развоја, у складу са развојем ЕУ, ЗПП је прошла кроз више фаза, од којих је претходна фаза успостављена прописима који су донети 2013. године. Европска комисија је 2018. године иницирала доношење нове ЗПП, да би након вишегодишњег усаглашавања међу државама чланицама, 2. децембра 2021. године, био успостављен правни основ нове ЗПП доношењем ове три Уредбе. Од настанка, 1962. године, ЗПП је имала за циљ да створи партнерство између друштва и пољопривреде, као и између Европе и њених пољопривредних произвођача. Наиме, овом политиком се жели постићи подршка произвођачима у пољопривредној области, чиме се обезбеђује сигурно снабдевање становништва адекватном храном. Такође, један од основних циљева јесте омогућавање фармерима да достигну прихватљив животни стандард. Осим тога, европска пољопривреда мора да се усклади са заштитом од климатских промена и одрживим управљањем природним ресурсима. Притом, потребно је да буду очуване руралне области и заштићени предели широм ЕУ. Ова политика својим мерама мора да одржи руралну економију и даље живом, промовишући запошљавање у овој области, као и у прерађивачкој индустрији и блиским привредним секторима. Стога је ЗПП заједничка за све државе чланице, а њоме се управља на нивоу Уније, при чему се ЗПП финансира из европског буџета.²

¹ “Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2116 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 on the financing, management, and monitoring of the common agricultural policy, and repealing Regulation (EU) No 1306/2013”, *OJ L 435*, 6.12.2021, p. 187; “Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2115 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013”, *OJ L 435*, 6.12.2021, p. 1; “Regulation (EU) 2021/2117 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 amending Regulations (EU) No 1308/2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products, (EU) No 1151/2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs, (EU) No 251/2014 on the definition, description, presentation, labelling and the protection of geographical indications of aromatised wine products and (EU) No 228/2013 laying down specific measures for agriculture in the outermost regions of the Union”, *OJ L 435*, 6.12.2021, p. 262–314.

² “Feeding Europe 60 years of Common Agricultural Policy, European Commission, Agriculture, and Rural Development”, European Council, Council of the European Union, 2022, Интернет:

2) МЕРЕ ЕУ

„Уредба (ЕУ) 2021/2116 Европског парламента и Савета од 2. децембра 2021. о финансирању, управљању и праћењу заједничке пољопривредне политике и стављању ван снаге Уредбе (ЕУ) бр. 1306/2013” (*Regulation (EU) 2021/2116 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 on the financing, management, and monitoring of the common agricultural policy, and repealing Regulation (EU) No 1306/2013*).

Уредба одређује да ће мере ЗПП-а бити финансиране Европским пољопривредним гарантним фондом (ЕПГФ) и Европским пољопривредним фондом за рурални развој (ЕПФРР), уз наведене њихове надлежности, односно начин њиховог финансијског управљања, као и заједничке одредбе за оба фонда, односно поступак за кориснике. Такође, одређена су управљачка тела и њихове надлежности: надлежни орган на министарском нивоу, агенција за плаћање, координационо тело и тело за оверу. Затим су изнете мере финансијског праћења, од којих су најзначајније мере поравнавања рачуна и повраћаја исплаћених средстава, са прописаним одговарајућим поступцима. У оквиру мера о контролним системима и одређивању казни, представљена су заједничка правила, а затим су истакнуте неопходне мере контроле као и елементи Интегрисаног система.³

3) САДРЖАЈ

Опште одредбе о пољопривредним фондовима

Уредба 2021/2116 бави се финансирањем, управљањем и праћењем ЗПП-а, а посебно финансирањем расхода у оквиру ЗПП-а, системима управљања

<https://www.consilium.europa.eu/en/60-years-of-common-agricultural-policy/>, 3.2.2023; The Common Agricultural Policy 2023–2027: change and continuity, RSF, The Robert Schuman Foundation, 2022, Интернет: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0607-the-common-agricultural-policy-2023-2027-change-and-continuity>, 3.2.2023; „ЕК: Млади су окосница пољопривреде и један од специфичних циљева нове Заједничке пољопривредне политике”, МПС, Интернет: <https://podrskamps.org.rs/2022/11/29/ek-mladi-su-okosnica-poljoprivrede-i-jedan-od-specifernih-ciljeva-nove-zajednicke-poljoprivredne-politike/>, 3.2.2023.

³ Roberto Cagliero, Francesco Licciardo, Marzia Legnini, “The Evaluation Framework in the New CAP 2023–2027: A Reflection in the Light of Lessons Learned from Rural Development”, *Sustainability*, 2021, Vol. 13, No. 5528, pp. 1–18, Интернет: <https://doi.org/10.3390/su13105528>; Matteo Metta, Oliver Moore, “European Commission’s recommendations to the CAP Strategic Plans: glitters or gold?”, Heinrich-Böll-Stiftung, 2020, Интернет: <https://eu.boell.org/en/2021/02/22/european-commission-s-recommendations-cap-strategic-plans-glitters-or-gold>, 1.1.2023; René Barents, *The Agricultural Law of the EU*, Kluwer Law International, The Hague, 2022.

и контроле које ће успоставити државе чланице и процедурама поравнавања и усклађивања рачуна. У уводном делу, који се односи на управљање европским пољопривредним фондовима, након основних одредби Уредба уређује опште одредбе о овим фондовима, где се наводи да ће мере ЗПП-а бити финансиране Европским пољопривредним гарантним фондом (ЕПГФ) и Европским пољопривредним фондом за рурални развој (ЕПФРР), који су били формиран и у претходној Уредби која је била на снази у овој области.

Финансијско управљање

Уредба прописује да ће ЕПГФ подељеним управљањем пре свега финансирати следеће трошкове: мере којима се регулишу или подржавају пољопривредна тржишта; финансијски допринос интервенцијама у одређеним секторима; интервенције у виду директних исплата пољопривредницима; финансијски допринос информисању и унапређењу мерама за пољопривредне производе на унутрашњем тржишту и у трећим земљама; као и финансијски допринос специфичним мерама за пољопривреду у спољашњим регионима. С друге стране, прописано је да ће ЕПГФ директним управљањем финансирати: промоцију пољопривредних производа било директно од стране Комисије или преко међународних организација; предузете мере у складу са правилима Уније како би се обезбедила конзервација, карактеризација, прикупљање и коришћење генетских ресурса у пољопривреди; као и оснивање и одржавање информационих система за пољопривредно књиговодство. За ЕПФРР је предвиђено да ће се њиме управљати заједнички од стране Уније и држава чланица. Овај фонд ће финансирати допринос интервенцијама у области руралног развоја, као што је наведено у стратешким плановима ЗПП-а. Осим европских финансијских тела, у овом делу Уредбе дефинисане су и надлежности националних тела која учествују у процесу финансирања ЗПП-а, као што су национално компетентно тело на нивоу министарства, агенција за плаћање, координациона тела, тела за оверу и друго.⁴ Осим тога, прописано је да се на иницијативу Комисије или у њено име, из ЕПГФ-а и ЕПФРР-а могу директно финансирати припремне активности, активности праћења и административне и техничке подршке, као и активности евалуације, ревизије и инспекције неопходне за имплементацију ЗПП-а, што посебно укључује мере неопходне за анализу, управљање, надзор, размену информација и спровођење ЗПП-а, за набавку сателитских података потребних за систем надзора пољопривредне површине, мере које је

⁴ “Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2116 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 on the financing, management, and monitoring of the common agricultural policy, and repealing Regulation (EU) No 1306/2013”, *op. cit.*, Art. 1–6.

Комисија предузела путем апликација ради даљинске детекције које се користе у праћењу пољопривредних ресурса, мере неопходне за одржавање и развој метода и техничких средстава за информисање, међусобно повезивање, праћење и контролу финансијског управљања средствима за финансирање ЗПП-а; ЗПП студије и евалуације мера које се финансирају из ЕПГФ и ЕПФРР, допринос извршним агенцијама основаним ЕУ а које делују у вези са ЗПП-ом, допринос мерама у вези са ширењем информација, јачањем јавне свести, подстицањем сарадње и разменом искустава са релевантним актерима на нивоу Уније, ИТ мреже за обраду и размену информација, укључујући корпоративне ИТ системе потребне у вези са управљањем ЗПП-ом, те коначно и мере неопходне за развој, регистрацију и заштиту логотипа у оквиру система квалитета Уније и заштите сродних права интелектуалне својине, као и неопходног развоја информационих технологија.⁵

Управљачка тела

Свака држава чланица именује надлежни орган на министарском нивоу који је одговоран за издавање, преиспитивање и одузимање акредитације агенцијама за платни промет које учествују у овом поступку, именовање и издавање, преиспитивање и одузимање акредитације надлежног координационог тела, именовање и повлачење именовања тела за оверу и извршавање других послова поверених надлежном органу. При томе, надлежни орган ће без одлагања обавестити Комисију о свим акредитацијама и одузимању акредитације овим телима.⁶ Агенције за плаћање су одељења или тела држава чланица и њихових региона одговорних за управљање и контролу расхода из ЕПГФ-а и ЕПФРР-а. Изузев плаћања, агенције за плаћање могу делегирати спровођење одређених задатака. Државе чланице могу акредитовати као агенције за плаћање одељења или тела која имају административну организацију и систем унутрашње контроле, који пружају довољну гаранцију да су плаћања законита и редовна и да су прописно евидентирана. У ту сврху, агенције за платни промет морају да испуњавају минималне услове за акредитацију у погледу интерног окружења, контролне активности, информисања и комуникације и праћења које прописује Комисија. Свака држава чланица, узимајући у обзир своје уставне одредбе, ограничава број акредитованих агенција за плаћање једној агенцији за плаћање на националном нивоу или, ако је примењиво, једној по региону, или по једној агенцији за плаћање за управљање расходима ЕПГФ-а и ЕПФРР-а, ако агенције за плаћање постоје само на националном нивоу. Ако су агенције за плаћање успостављене на регионалном нивоу, државе чланице могу

⁵ Ibidem, Art. 7.

⁶ Ibidem, Art. 8.

истовремено акредитовати агенцију за плаћање на националном нивоу за програме подршке којима се, по својој природи, мора управљати на националном нивоу. Изузетно, државе чланице могу задржати агенције за плаћање које су биле акредитоване пре 15. октобра 2020. године, под условом да надлежни орган одлуком потврди да испуњавају минималне услове за акредитацију. Међутим, по правилу, акредитација се одузима агенцијама за плаћање које нису управљале расходима ЕПГФ-а или ЕПФРР-а најмање три године.⁷ Прописано је да је одговорно лице у акредитованој агенцији за плаћања дужно да до 15. фебруара наредне године која следи релевантну пољопривредну финансијску годину да састави и достави Комисији: Годишњу рачуноводствену документацију за трошкове настале током обављања послова поверених тој акредитованој агенцији за плаћање, са потребним информацијама у вези са поравнањем; годишњи извештај о успеху, који показује да ли су расходи извршени у складу са овом Уредбом; Годишњи сажетак завршних ревизорских извештаја и извршених контрола, анализу природе и обима грешака и недостатака идентификованих у системима управљања и спроведених или планираних корективних мера; Изјаву менаџмента у вези са чињеницама да су информације адекватно представљене, потпуне и тачне, као и да постоји правилно функционисање успостављених система управљања, са изузетком надлежног органа и органа за оверу, који обезбеђују да се расходи врше у складу са овом Уредбом. Рок од 15. фебруара Комисија може у изузетним случајевима продужити до 1. марта након обавештења дотичне државе чланице. Ако акредитована агенција за плаћање не испуњава један или више минималних услова за акредитацију, држава чланица, поступајући на сопствену иницијативу или на захтев Комисије, повлачи акредитацију те агенције за плаћања, осим ако плаћања не изврше неопходне промене у року који одреди надлежни орган те државе чланице у зависности од озбиљности проблема. Агенције за плаћање управљају и обезбеђују контролу операција у вези са јавном интервенцијом за које су одговорне и задржавају укупну одговорност у тој области. Међутим, ако је подршка обезбеђена финансијским инструментом који спроводи ЕИБ, или друга међународна финансијска институција у којој је држава чланица акционар, агенција за плаћање ће се ослањати на тај контролни извештај. Извештај о инспекцији државама чланицама тада достављају ове институције. За потребе расхода из ЕПФРР-а до 30. јуна 2030. године, доставља се додатни извештај о успеху који обухвата период до 31. децембра 2029. године.⁸ Ако је више од једне агенције за плаћање акредитовано у једној држави чланици, та

⁷ Ibidem, Art. 9.

⁸ “Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2116 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 on the financing, management, and monitoring of the common agricultural policy, and repealing Regulation (EU) No 1306/2013”, op. cit.

држава чланица именује јавно координационо тело коме поверава следеће задатке: Прикупљање и слање информација Комисији; Достављање Комисији годишњег извештаја о успеху; Предузимање или координацију мера у циљу отклањања свих недостатака опште природе и обавештавање Комисије о свим даљим мерама, и подстицање и где је могуће, обезбеђивање усклађене примене правила Уније. При томе, у погледу обраде информација финансијске природе, координационо тело подлеже посебној акредитацији од стране државе чланице.⁹ Тело за оверу је јавно или приватно ревизорско тело које именује држава чланица на најмање три године. Ако је то приватно ревизорско тело, а важећи закон Уније или национални закон то захтева, бира га држава чланица путем јавног тендера. Држава чланица која именује више тела за оверу може именовати и јавно тело за оверу на националном нивоу које је истовремено задужено за координацију. Орган за оверу издаје мишљење сачињено у складу са међународно признатим стандардима ревизије, којим се утврђује да ли књиговодствена документација пружа истинит и поштен приказ, да ли успостављени системи управљања у државама чланицама функционишу како треба, да ли је извештај о успешности показатеља успеха за годишње поравнање усклађен у погледу успеха са извештајем о успеху у вишегодишњем периоду, и да ли су законити и уредни издаци за мере за које је од Комисије затражена надокнада. Према Уредби, тело за оверу мора да има неопходно знање о ЗПП-у. У свом раду требало би да је независно од релевантне агенције за платни промет и релевантног координационог тела, као и од надлежног органа који је ту агенцију за платни промет акредитовао и органа надлежних за спровођење и надзор ЗПП-а.¹⁰

Финансијско управљање ЕПГФ-ом

Финансијско управљање ЕПГФ-ом је уређено члановима од 14 до 26 ове Уредбе, тако што се на почетку посебном Уредбом одређује годишњи лимит буџета, али се оставља могућност одступања од овог лимита, како у погледу превазилажења лимита тако и у погледу његовог недостизања на образложен предлог Комисије. Осим тога, предвиђено је да ће посебна резерва да се успостави на почетку сваке године у ЕПГФ-у како би се пружила додатна подршка за пољопривредни сектор да може брзо да се реагује у случају криза које утичу на пољопривредну производњу или дистрибуцију (у износу од 450 милиона евра, према тренутним тржишним ценама). Следе врло прецизне одредбе о финансијској и буџетској дисциплини, а затим и

⁹ Ibidem, Art. 10–11.

¹⁰ Ibidem, Art. 12.

детаљан део о процедури плаћања. У посебном делу Уредба овлашћује ЕК да врши мониторинг пољопривредних ресурса ради потпуније финансијске дисциплине наменског трошења средстава, тако што ће обезбедити агроекономски и агро-еколошко-климатски надзор коришћења пољопривредног земљишта и промену коришћења пољопривредног земљишта у агрошумарство, као и праћење стања земљишта, усева и пољопривредних предела да би се омогућила процена еластичности пољопривредних система и напретка ка остварењу релевантних циљева одрживог развоја Уједињених нација.¹¹ У погледу процедуре исплата из овог фонда, Уредба прописује да Комисија ставља на располагање државама чланицама одобрена средства неопходна за финансирање одређених расхода у виду месечних плаћања, по основу расхода акредитованих агенција за платни промет у датом периоду. Предвиђено је да док Комисија не изврши трансфер месечних плаћања, државе чланице морају да мобилишу све своје ресурсе неопходне за реализацију расхода у складу са потребама својих акредитованих агенција за плаћање. Месечне исплате из овог фонда врше се свакој држави чланици најкасније трећег радног дана другог месеца након месеца у коме су издаци настали. Стога, расходи које државе чланице направе између 1. и 15. октобра рачунају се као да су направљени у месецу октобру, док се расходи који су направљени од 16. до 31. октобра рачунају се као да су направљени у месецу новембру. Комисија је овлашћена да доноси подзаконске акте којима се утврђују месечне уплате које врши на основу декларације о расходима држава чланица. Такође, Комисија може да донесе извршне акте којима се утврђују допунска плаћања или одбици од плаћања, при чему Комисија мора одмах да обавести државу чланицу која премашује финансијске горње границе исплата.¹²

Финансијско управљање ЕПФРР-ом

У делу о финансијском управљању ЕПФРР-ом наводи се да плаћања из овог фонда не могу прећи буџетски лимит, те је и процедура исплата из овог фонда различита у односу на процедуру ЕПГФ-а. Наиме, прописано је да финансијски допринос ЕПФРР-а за расходе који произилазе из стратешких планова у оквиру ЗПП-а утврђује за сваки стратешки план у оквиру ЗПП-а, у оквиру горњих граница утврђених у праву Уније о подршци овом фонду за интервенције из стратешких планова у оквиру ЗПП-а. Правни основ за исплату из овог фонда представља одлука Комисије о одобравању стратешког плана у оквиру ЗПП-а, којом се утврђује годишњи износ финансирања. Уредба утврђује да се буџетске обавезе Уније, у вези са сваким

¹¹ Ibidem, Art. 14–26.

¹² Ibidem, Art. 20, 21.

стратешким планом у оквиру ЗПП-а, по правилу извршавају у годишњим ратама од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2027. године, тако што Комисија извршава буџетске обавезе за наредне рате пре 1. маја сваке године. При томе, средства се стављају на располагање државама чланицама за покривање расхода руралног развоја у облику предфинансирања, привремених плаћања и билансних плаћања. Предфинансирање износи један одсто од укупног износа за програм из стратешког плана, почев од 2023. године, за следеће три године. Међутим, ако нису извршени дати расходи и ако се у року од 24 месеца од дана уплате прве рате износа авансног финансирања не достави изјава о издацима за стратешки план у року, Комисији се надокнађује укупан износ авансног финансирања. Привремена плаћања се врше за сваки стратешки план у оквиру ЗПП-а, тако што се обрачунавају применом стопе доприноса за јавне расходе настале за сваку врсту плаћања, осим за одређена плаћања извршена у оквиру додатног финансирања на националном нивоу. Наиме, у зависности од расположивости буџетских средстава, Комисија, узимајући у обзир смањења или суспензије, врши привремене уплате ради надокнаде расхода акредитованих агенција за плаћања током спровођења стратешких планова. По пријему последњег годишњег извештаја о успешности реализације датог стратешког плана, и у зависности од расположивости средстава, Комисија може да исплати преостали износ на основу важећег финансијског плана за дату интервенцију. Ова рачуноводствена документација се доставља Комисији у одређеном року и обухвата издатке које је извршила агенција за плаћања до коначног датума за прихватање трошкова.¹³ Комисија има овлашћење да аутоматски укине онај део буџетских обавеза за интервенције за рурални развој у стратешком плану у оквиру ЗПП-а који није коришћен за предфинансирање или привремена плаћања, односно за који није добила декларацију о издацима која испуњава прописане захтеве у вези са расходима насталим до 31. децембра друге године након године обавезе. Онај део буџетске обавезе који је још увек на располагању, за који извештај о расходима није поднет у року од шест месеци од утврђеног датума, аутоматски се опозива. У случају судског поступка или административне жалбе са одложним дејством, рок за аутоматско повлачење одобрених средстава се прекида у погледу износа за предметне послове током трајања тог поступка или административне жалбе ако Комисија добије образложено обавештење од државе чланице до 31. јануара године Н + 3. При томе, Комисија има обавезу да благовремено обавештава државе чланице о постојању ризика од аутоматског повлачења одобрених средстава. Државе чланице имају рок од два месеца од датума пријема ове информације да пристану на износ у питању или да поднесу своје примедбе. Комисија врши

¹³ Ibidem, Art. 30–33.

аутоматски опозив одобрених средстава најкасније у року од девет месеци по истеку последњег рока. У случају аутоматског опозива одобрених средстава, допринос ЕПФРР-а предметном стратешком плану у оквиру ЗПП-а за ту годину умањује се за износ аутоматског опозива додељених средстава. Држава чланица доставља Комисији на одобрење ревидирани план финансирања, који разлаже смањење износа помоћи на све врсте трошкова дате интервенције. У супротном, Комисија пропорционално смањује износе који се издвајају за сваку врсту трошкова интервенције.¹⁴

Заједничке одредбе оба фонда

Као заједничка одредба наводи се да се буџетска година завршава 15. октобра, а да наредна буџетска година почиње 16. октобра. Осим тога, као заједничка одредба наводи се да активности финансиране од ова два фонда не могу бити финансиране неким другим изворима финансирања из ЕУ. Међутим, ЕПФРР је и у овом случају изузетак. Наиме, наводи се да у оквиру ЕПФРД-а операција може добити различите облике подршке из стратешког плана у оквиру ЗПП-а и из других фондова ЕУ, или из других инструмената Уније, само ако укупан кумулативни износ додељене подршке у оквиру различитих облика подршке не прелази максимални износ подршке који се примењује на ту врсту интервенције. Такође, јединствене су и одредбе о трошковима агенција за плаћање, у којима се наводи да се ови трошкови могу признати само акредитованим агенцијама за плаћање који су остварени у складу са правилима Уније, или је реч о одређеним интервенцијама које су остварене у складу са прописаним организационим облицима. Такође, идентичан је и приступ роковима. Наиме, за оба фонда важи правило да ако су рокови плаћања утврђени законом Уније, свако плаћање које је извршила агенција за плаћање кориснику пре најранијег могућег датума плаћања, или после последњег могућег датума, сматраће се неподобним за финансирање Уније. Прописано је и да ако се на основу изјава о расходима, или на основу информација, декларација и докумената утврди да су прекорачени финансијски лимити утврђени правом Уније, Комисија ће у оба фонда смањити месечна плаћања или привремена плаћања датој држави чланици, или ће о томе обавестити одговарајућу државу чланицу и дати јој могућност да достави своје коментаре у року не краћем од 30 дана. Ако држава чланица не поднесе коментаре Комисији у том року или ако Комисија закључи да је достављени одговор очигледно недовољан, може смањити месечна плаћања или привремена плаћања.¹⁵ Ако државе чланице не доставе прописане документе у вези годишњег успеха и других наведених извештаја у

¹⁴ Ibidem, Art. 34.

¹⁵ Ibidem, Art. 3–39.

предвиђеним роковима, Комисија може донети подзаконске акте којима обуставља укупан износ месечних плаћања. При томе, Комисија ће надокнадити обустављене износе након пријема недостајућих докумената од државе чланице, под условом да датуми пријема нису били достављени касније од шест месеци након истека одговарајућег рока. Ако Комисија затражи од државе чланице да поднесе акциони план, та држава чланица мора успоставити такав акциони план у консултацији са Комисијом. Акциони план укључује планиране корективне мере, јасне индикаторе напретка и временски оквир у којем овај напредак треба да се постигне. Овај временски оквир може бити и дужи од једне финансијске године, а држава чланица ће одговорити у року од два месеца од захтева Комисије за акционим планом. У року од два месеца од пријема акционог плана од дотичне државе чланице, Комисија ће, у писаној форми, обавестити ту државу чланицу о својим примедбама на достављени акциони план и тражити његову измену, а држава чланица мора да поступи у складу са акционим планом и очекиваним временским оквиром за његову имплементацију. Ако држава чланица не достави или не спроведе акциони план, или ако је тај акциони план очигледно недовољан за побољшање ситуације, или није измењен у складу са писменим захтевом Комисије, месечна плаћања или привремена плаћања могу бити обустављена. Осим ових правила о могућности суспензије исплата, Уредба прописује да свака агенција за плаћање води посебно за сваки фонд рачуноводство за апропријације унете у буџет Уније. Такође, за оба фонда је одређено да, по правилу, државе чланице плаћања у вези са финансирањем утврђеним овом Уредбом исплаћују корисницима у целини, најкасније до 1. децембра и до 30. јуна наредне календарске године.¹⁶

Финансијско праћење

У делу који се односи на финансијско праћење (мониторинг), прописано је да се Комисија углавном ослања на рад тела за оверу које испуњава услове из члана 12 ове Уредбе, у циљу добијања гаранције у некој држави чланици, осим ако је обавестила државу чланицу да се не може ослонити на рад њиховог тела за оверу за дату финансијску годину. Комисија ће, при томе, обавестити ту државу чланицу о разлозима због којих се не може ослонити на рад њиховог тела за оверу. У том смислу, Комисија може организовати провере у државама чланицама како би утврдила да ли је административна пракса усклађена са правилима Уније, да ли су расходи који су обухваћени делокругом примене резултирали одговарајућом реализацијом, како је приказано у годишњем извештају о успеху, да ли се рад тела за оверу обавља у складу са одговарајућим условима из ове Уредбе, да ли агенција за плаћања

¹⁶ Ibidem, Art. 40–44.

испуњава минималне услове за акредитацију и да ли држава чланица правилно примењује одредбе у вези са тим, као и да ли држава чланица адекватно спроводи стратешки план у оквиру ЗПП-а. О наведеним проверама Комисија ће благовремено обавестити дату државу чланицу, или државу чланицу на чијој територији треба да се изврши верификација. При томе, службеници те државе чланице могу учествовати у таквим проверама.¹⁷ У вези приступа информацијама, Уредба прописује да државе чланице стављају на располагање Комисији све податке неопходне за правилно функционисање ЕПГФ-а и ЕПФРР-а, и предузимају све одговарајуће мере да олакшају провере које Комисија сматра одговарајућим у вези са управљањем финансирањем из фондова Уније. Осим тога, државе чланице морају да стављају на располагање Комисији информације о неправилностима и другим случајевима непоштовања услова које су државе чланице поставиле у својим стратешким плановима, о откривеним случајевима сумње на превару, и о корацима предузетим за повраћај неоправданих плаћања. Комисија је овлашћена да сваке године сажима и објављује ове информације и доставља их Европском парламенту. Исто тако, у вези приступа документима, наводи се да акредитоване агенције за платни промет чувају пратећу документацију о извршеним уплатама и документацију о спровођењу провера прописаних правом Уније и стављају Комисији на располагање ове документе и повезане информације. Ова документација и информације могу се чувати у електронској форми под утврђеним условима. Ако ове документе и информације чува тело које делује у надлежности агенције за плаћање, и задужено је за одобравање расхода, оно ће послати акредитованој агенцији за плаћање извештај о броју извршених провера, њиховом садржају и предузетим мерама у вези са резултатима. При томе, на захтев, државе чланице морају да достављају Комисији одредбе закона и других прописа које су усвојиле у циљу спровођења правних аката Уније који се односе на ЗПП, и који имају финансијски утицај на ЕРДФ или ЕПФРД.¹⁸

Поравнавање рачуна

На основу достављених података, Комисија до 31. маја наредне године након буџетске године доноси подзаконске акте који садрже њену одлуку о поравнању рачуноводствене документације акредитованих агенција за платни промет за трошкове реализације програма средстава фондова. Овим подзаконским актима обухваћена је потпуност, тачност и истинитост достављене годишње рачуноводствене документације, односно, њима се не доводи у питање садржај подзаконских аката који се накнадно доносе на

¹⁷ Ibidem, Art. 48–49.

¹⁸ Ibidem, Art. 50, 51.

основу утврђеног успеха. Осим тога, Комисија доноси подзаконске акте којима се утврђују правила о радњама неопходним за доношење и спровођење горе наведених подзаконских аката, укључујући и правила о размени информација између Комисије и држава чланица, процедура и рокова које треба поштовати и друго. Међутим, ако расходи који одговарају интервенцијама нису праћени одговарајућим достигнућима, Комисија до 15. октобра године која следи за предметну буџетску годину, доноси подзаконске акте којима се утврђују износи за које треба смањити средства из фондова. Наиме, Комисија процењује износе које треба смањити на основу разлике између пријављених годишњих издатака за интервенцију и износа који одговара релевантном пријављеном учинку, у складу са стратешким планом, узимајући у обзир објашњења која је доставила држава чланица. Пре доношења акта о спровођењу, Комисија омогућава одговарајућој држави чланици да достави коментаре и образложи разлике у року од најмање 30 дана.¹⁹ Уколико Комисија утврди да расходи ових фондова нису реализовани у складу са правом Уније, доноси подзаконске акте којима се утврђују износи који се изузимају од финансирања средствима Уније. Међутим, изузећа из финансирања Уније примењују се само у случају озбиљних недостатака у правилном функционисању система финансијског управљања држава чланица. Комисија процењује износе које треба искључити на основу озбиљности утврђених недостатака. У том контексту, узима у обзир врсту ових недостатака и финансијску штету нанесену Унији. Пре усвајања акта о спровођењу, налази Комисије и запажања дате државе чланице у вези са овим налазима саопштавају се у писаној форми између две стране, након чега покушавају да постигну споразум о мерама које треба предузети. Држава чланица има прилику да докаже да је стварни степен неусаглашености мањи од процене Комисије. Ако се не постигне договор, држава чланица може затражити покретање поступка помирења између две стране у року од четири месеца. Поступак спроводи орган за мирене, а извештај о исходу тог поступка подноси се Комисији. Пре доношења одлуке о одбијању финансирања, Комисија узима у обзир препоруке из извештаја и даје образложење уколико одлучи да те препоруке не поштује. Прописано је да се финансирање не одбија ако постоји застарелост одлуке Комисије, уз одређене изузетке од тог правила.²⁰

Повраћај средстава

У вези повраћаја средства исплаћених корисницима из ЕПГФ-а, ова Уредба прописује да након појаве неправилности и других случајева да

¹⁹ Ibidem, Art. 53, 54.

²⁰ Ibidem, Art. 55.

корисници нису испунили услове интервенције из стратешких планова, враћени износи државама чланицама заједно са припадајућим каматама приписују се агенцији за платни промет, која их евидентира као приход намењен ЕПГФ-у у месецу стварног пријема новца. Државе чланице могу да упуте налог агенцији за плаћање, као органу одговорном за наплату дугова, да смањи будућу исплату кориснику за неизмирени дуг корисника. Наводи се и да приликом уплате у буџет Уније држава чланица може задржати 20% од одговарајућег износа као паушалне трошкове ове наплате, са изузетком случајева неусклађености који се могу приписати административним или другим званичним органима дате државе чланице.²¹ У погледу повраћаја исплаћених средстава корисницима из ЕПФРР-а, Уредба прописује да уколико се уоче неправилности са условима интервенција за рурални развој наведеним у стратешким плановима, државе чланице врше финансијска прилагођавања делимичним или, ако је оправдано, потпуним укидањем релевантног финансирања средствима Уније. При томе, државе чланице ће узети у обзир врсту и озбиљност откривених неусаглашености и ниво финансијског губитка. Износи финансирања средствима Уније у оквиру овог фонда који су поништени и враћени, као и припадајуће камате, преусмеравају се на друге послове из области руралног развоја из стратешких планова. Међутим, државе чланице могу у потпуности поново користити поништена средства Уније, или средства Уније која подлежу опоравку, само за операције у оквиру руралног развоја у складу са својим стратешким плановима, уз неке назначене изузетке.²²

Системи контрола и казни

Заштита финансијских интереса Уније

У погледу система контрола и казни Уредба прописује да државе чланице, поштујући све важеће системе управљања, усвајају све законе и друге прописе и предузимају све друге неопходне мере како би осигурале ефикасну заштиту финансијских интереса Уније, укључујући ефективну примену утврђених критеријума прихватљивости расхода. Ови прописи и мере посебно се односе на проверу законитости и правила операција које се финансирају из ЕПГФ-а и ЕПФРР-а, обезбеђивање ефикасне превенције превара, посебно у областима високог ризика, узимајући у обзир трошкове, користи и пропорционалност мера, спречавање, откривање и отклањање неправилности и превара, одређивање казни које су делотворне, сразмерне

²¹ Ibidem, Art. 56.

²² Ibidem, Art. 57.

и одвраћајуће у складу са правом Уније или, ако то није случај, у складу са националним правом и покретање судског поступка; враћање неоправданих плаћања заједно са припадајућим каматама и, ако је потребно, покретање судског поступка. Осим тога, предвиђено је да државе чланице успостављају ефикасне системе управљања и контроле како би осигурале усклађеност са законодавством Уније. Такође, прописано је да државе чланице морају и предузети неопходне радње како би осигурале правилно функционисање својих система управљања и контроле, као и законитост и регуларност расхода о којима се извештава Комисија. Да би помогла државама чланицама у овом погледу, Комисија им ставља на располагање алат за прикупљање података за процену ризика које представљају пројекти, корисници, извођачи и уговори, уз обезбеђивање минималног административног оптерећења и ефективне заштите финансијских интереса Уније. Предвиђено је да ће Комисија до 2025. године представити извештај у којем се оцењује коришћење овог алата за прикупљање података и његова оперативност, с циљем његове опште употребе у државама чланицама.²³ Осим тога, ради заштите финансијских интереса Уније, као део система контроле, предвиђено је да државе чланице морају да обезбеде квалитет и поузданост система извештавања и података о својим индикаторима. Наиме, државе чланице морају да обезбеде да им корисници оба пољопривредна фонда пруже информације неопходне за њихову идентификацију. При томе, државе чланице морају предузети одговарајуће мере предострожности како би осигурале да су примењене казне пропорционалне и степеноване у односу на тежину, обим, трајање или понављање утврђене неусаглашености. Ови механизми, које су успоставиле државе чланице, морају осигурати да се казне не изричу ако је до непоштовања дошло због више силе или ванредних околности, или услед грешке надлежног или другог органа, и ако није било разумно очекивати да би лице на које се примењује административна казна могло да открије грешку. Такође, казне не би требало изрицати ако лице о коме се ради може на задовољавајући начин да докаже пред надлежним органом да није криво за непоштовање обавеза, или ако је надлежни орган на други начин уверен да лице није криво, као и ако је непоштовање услова за доделу износа резултат више силе или ванредних околности.²⁴ У овом делу Уредба предвиђа да државе чланице могу укључити у своје системе управљања и контроле могућност да се захтеви за помоћ и захтеви за плаћање исправљају, под условом да су елементи или пропусти које треба исправити учињени у доброј вери, што је прихваћено од стране надлежног органа, те да се исправка врши или пре него што се подносилац пријаве

²³ Ibidem, Art. 59.

²⁴ Ibidem

обавести да је изабран за теренску верификацију, или пре него што надлежни орган донесе одлуку о захтеву. Такође, државе чланице морају да уведу аранжмане који обезбеђују ефикасно разматрање притужби у вези са ЕПГФ-ом и ЕПФРР-ом и, на захтев Комисије, разматрају жалбе поднете Комисији које су обухваћене обимом њихових стратешких планова. Државе чланице обавештавају Комисију о резултатима ових притужби. Комисија је овлашћена да обезбеди да се жалбе које јој се подносе директно даље решавају на одговарајући начин. Наиме, ако Комисија проследи жалбу држави чланици, а држава чланица не реагује по жалби у року који је одредила Комисија, Комисија ће предузети неопходне кораке да обезбеди да држава чланица поштује своје обавезе из овог става.²⁵

Правила о неопходним проверама

Прописано је да системи управљања и контроле које су успоставиле државе чланице укључују систематске провере које су усмерене, између осталог, на области у којима је ризик од грешке највећи. Наиме, наводи се да су државе чланице овлашћене да ће обезбедити да се спроводи ниво провера неопходних за ефикасно управљање ризицима по финансијске интересе Уније, тако што надлежни орган узима контролни узорак из целокупне статистичке групе подносилаца захтева, који укључује, према потреби, случајни део и део заснован на ризику. При томе, Комисија је овлашћена да доноси делегиране акте којима се ова Уредба допуњује правилима, ако то захтева правилно управљање овим системом, о додатним захтевима који се односе на царинске поступке, а посебно у односу на оне који су неопходни да би се обезбедило да се провере спроводе исправно и ефикасно, и да се провера услова подобности спроводи на ефикасан, доследан и недискриминаторски начин који штити финансијске интересе Уније. Како је наведено, када су у питању мере из пољопривредног законодавства, Комисија доноси подзаконске акте којима се утврђују правила неопходна за јединствену примену, а посебно за конопљу – правила о посебним контролним мерама и методама за одређивање нивоа тетрахидроканабинола, за памук – систем за проверу одобрених међусекторских организација, за вино – правила о мерним површинама, о проверама и правила о посебним финансијским поступцима за побољшање провера, тестове и методе које треба применити у циљу утврђивања прихватљивости производа за јавну интервенцију и приватно складиштење и спровођење одговарајућих тендерских процедура, као и друга правила која је неопходно спроводити на територији Уније.²⁶

²⁵ Ibidem

²⁶ Ibidem, Art. 60.

Интегрисани систем

Свака држава чланица ће, по правилу, успоставити интегрисани административни и контролни систем (*интегрисани систем*) који чине систем за идентификацију пољопривредних парцела, систем за геопросторне захтеве и, ако је примењиво, систем за захтеве у вези са животињама, потом систем за надзор површина, систем за идентификацију корисника интервенција и мера у вези животиња, систем контрола и казни, систем за идентификацију и регистрацију права на плаћање и коначно систем идентификације и регистрације животиња. Интегрисани систем пружа све информације релевантне за извештавање о индикаторима и функционише на бази електронских база података и географских информационих система и омогућује размену и интеграцију података између њих. При томе, Комисија је овлашћена да може да затражи помоћ специјализованих тела или лица да олакша успостављање, надзор и рад интегрисаног система, а посебно да пружи техничке савете надлежним органима држава чланица. Државе чланице би требало да предузимају неопходне мере за правилно успостављање и функционисање интегрисаног система и, ако то захтева друга држава чланица, пружају међусобну помоћ.²⁷ Такође, у овој глави Уредба у посебним поглављима уређује питања која се односе на систем контрола и административних казни у односу на условљеност, и у односу на друштвену условљеност. У посебној глави под називом „Заједничке одредбе” уређују се питања преноса информација, употребе евра, извештавања, транспарентности и заштите личних података. У завршним одредбама проглашено је укидање Уредбе 1306/2013, а у Анексу је дата табела са корелацијом чланова између ове и укинуте Уредбе.

4) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Уредба (ЕУ) 2021/2116 ступила је на снагу даном доношења, односно 2.12.2021. године, са претпостављеним роком важења до краја 2027. године, имајући у виду повезаност предложених мера са буџетом ЕУ до краја 2027. године.

5) ИЗВОРИ

Barents, René, *The Agricultural Law of the EU*, Kluwer Law International, The Hague, 2022.
Cagliero, Roberto, Licciardo, Francesco, Legnini, Marzia, “The Evaluation Framework in the New CAP 2023–2027: A Reflection in the Light of Lessons Learned from Rural Development”, *Sustainability*, 2021, Vol. 13, No. 5528.
Интернет: <https://doi.org/10.3390/su13105528>.

²⁷ Ibidem, Art. 65, 66.

“Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2116 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 on the financing, management, and monitoring of the common agricultural policy, and repealing Regulation (EU) No 1306/2013”, *OJ L 435*, 6.12.2021.

“Consolidated text: Regulation (EU) 2021/2115 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013”, *OJ L 435*, 6.12.2021.

Dabović, Dušan, *Agricultural Law of Serbia*, Saarbrücken, Lap Lambert Academic Publishing, 2007.

„ЕК: Млади су окосница пољопривреде и један од специфичних циљева нове Заједничке пољопривредне политике”, МПС, Интернет: <https://podrska.mps.org.rs/2022/11/29/ek-mladi-su-okosnica-poljoprivrede-i-jedan-od-specificnih-ciljeva-nove-zajednicke-poljoprivredne-politike/>, 3. 2.2023

“Feeding Europe 60 years of Common Agricultural Policy, European Commission, Agriculture, and Rural Development”, European Council, Council of the European Union, 2022, Интернет: <https://www.consilium.europa.eu/en/60-years-of-common-agricultural-policy/>, 3.2.2023.

Metta, Matteo, Moore, Oliver, “European Commission’s recommendations to the CAP Strategic Plans: glitters or gold?”, Heinrich-Böll-Stiftung, 2020, Интернет: <https://eu.boell.org/en/2021/02/22/european-commission-s-recommendations-cap-strategic-plans-glitters-or-gold>, 1.1.2023.

“Regulation (EU) 2021/2117 of the European Parliament and of the Council of 2 December 2021 amending Regulations (EU) No 1308/2013 establishing a common organisation of the markets in agricultural products, (EU) No 1151/2012 on quality schemes for agricultural products and foodstuffs, (EU) No 251/2014 on the definition, description, presentation, labelling and the protection of geographical indications of aromatised wine products and (EU) No 228/2013 laying down specific measures for agriculture in the outermost regions of the Union”, *OJ L 435*, 6.12.2021.

„Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 85/2014.

“The Common Agricultural Policy 2023–2027: change and continuity, RSF, The Robert Schuman Foundation, 2022, Интернет: <https://www.robert-schuman.eu/en/european-issues/0607-the-common-agricultural-policy-2023-2027-change-and-continuity>, 3.2.2023.

„Закон о пољопривреди и руралном развоју”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 41/2009, бр. 10/2013 - др. закон, бр. 101/2016, бр. 67/2021 - др. закон, бр. 114/2021.

„Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 10/2013, бр. 142/2014, бр. 103/2015, бр. 101/2016.

6) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Имајући у виду да наша земља није члан ЕУ већ кандидат за члана, те је одредбе Уредбе не обавезују, Уредба уређује питања која су у Републици Србији уређена Законом о пољопривреди и руралном развоју и Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју.²⁸ Наиме, Законом о пољопривреди и руралном развоју уређују се циљеви пољопривредне политике и политике руралног развоја, као и начин њиховог остваривања,²⁹ Регистар пољопривредних газдинстава, евидентирање и извештавање у пољопривреди, као и надзор над спровођењем овог закона, правила посебног поступка спровођења и контроле ИПАРД програма и образује се Управа за аграрна плаћања, као орган управе у саставу министарства надлежног за послове пољопривреде и уређује њена надлежност. Притом је прописано да Управа за аграрна плаћања обавља и следеће послове: Расписује конкурс за доделу подстицаја; Објављује јавни позив за подношење пријава за остваривање права на подстицаје; Проверава испуњеност услова за одобравање и исплату средстава по захтеву за остваривање права на подстицај; Одлучује о праву на подстицаје; врши исплату на основу оствареног права на подстицај; Спроводи поступак за повраћај средстава у случају неиспуњења обавеза од стране корисника или неосноване исплате средстава; Врши административну контролу и контролу на лицу места; успоставља и води рачуноводствено евидентирање обавеза и исплата и врши независну интерну ревизију уз друге прописане дужности. Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју уређују се врсте подстицаја, начин коришћења подстицаја, Регистар подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, као и услови за остваривање права на подстицаје у пољопривреди и руралном развоју. С обзиром на то да Уредба нема ограничену важност, али је због повезаности са буџетом ЕУ предвиђено

²⁸ „Закон о пољопривреди и руралном развоју”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 41/2009, бр. 10/2013 - др. закон, бр. 101/2016, бр. 67/2021 - др. закон, бр. 114/2021; „Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 10/2013, бр. 142/2014, бр. 103/2015, бр. 101/2016.

²⁹ Dušan Dabović, *Agricultural Law of Serbia*, Saarbrücken, Lap Lambert Academic Publishing, 2007.

да се примењује до краја 2027. године, то ће утицати и на период утицаја на наше националне прописе у овој области. Наиме, важећа стратегија Републике Србије у области пољопривреде и руралног развоја, са којом су усклађени наведени домаћи прописи у области пољопривреде и руралног развоја, на снази је до 2024. године, те ће наредна домаћа стратегија у овој области обухватити следећи десетогодишњи период, односно од 2025. године до 2035. године, у којем ће се усклађивати национални прописи у области пољопривреде и руралног развоја, те и горе наведени, са датом Уредбом.³⁰

THE REGULATION ON FINANCING, MANAGEMENT AND MONITORING OF THE COMMON AGRICULTURAL POLICY OF THE EUROPEAN UNION

Summary: The paper analyses the provisions of Regulation No. 2021/2116 on Financing, Management, and Monitoring of the Common Agricultural Policy of the European Union (EU) of December 2021. After the introductory considerations through the use of adequate legal and statistical methodology, the author analyses the content of the Regulation on Financing, Management, and Monitoring of the Common Agricultural Policy, which specifically refers to the management bodies, the method of fund management, settlement of accounts, reimbursement of funds, control system and penalties, and other important areas. In the paper, the author refers to the provisions of the Law on Agriculture and Rural Development and the Law on Incentives in Agriculture and Rural Development, which regulate issues within the jurisdiction of this Regulation. Given that the Regulation does not have limited validity, the author believes that due to the connection with the EU budget, it is foreseen that the Regulation will be applied until the end of 2027. Taking into account this circumstance, the author concludes that after the expiration of the validity of the Strategy for Agriculture and Rural Development in 2024, the Republic of Serbia should adopt a new strategy in these fields for a long-term period (2025-2035) when domestic legislation would be fully harmonised with the provisions of the Regulation in question.

Keywords: European Union, Regulation, Common Agricultural Policy, financing, management, monitoring.

³⁰ “Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 85/2014.